

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Orechwa-Zawadzka (spr.)

Sędziowie: SA Sławomir Bagiński

SA Maria Jolanta Kazberuk

Protokolant: Emilia Janucik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2016 r. w B.

sprawy z odwołania A. O. i L. O.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 września 2015 r. sygn. akt V U 523/15

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w zakresie ppkt b), c) i d) oraz w punkcie III i w tej części oddala odwołanie,

zasądza solidarnie od A. O. i L. O. na rzecz Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Oddział (...) w B. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Sławomir Bagiński SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Maria Jolanta Kazberuk

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 22 stycznia 2015 r. wydaną w oparciu o art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 4, art. 5, art. 7, art. 8 ust. 1, ust. 2 i ust. 2a art. 17 ust. 1 oraz art. 52 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników stwierdził wobec A. O. podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno-rentowe w okresach od 01.06.2008 r. do 31.03.2009 r., od 01.01.2012 r. do 21.01.2013 r. oraz od 22.07.2013 r. Organ rentowy stwierdził, że do opłacania składek za A. O. zobowiązany jest L. O. i A. O. oraz ustalił, że należność z tytułu składek wraz z odsetkami za zwłokę wynosi 5040,00 zł i powinna być zapłacona w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji wraz z należnymi za te dni odsetkami za zwłokę.

Sąd Okręgowy w Białymstoku po rozpoznaniu odwołania złożonego przez A. O. i L. O., wyrokiem z dnia 8 września 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że A. O. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników i nie jest

zobowiązana do zapłaty składek na ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie i emerytalno-rentowe wraz z odsetkami w okresach:

od dnia 1 czerwca 2008 r. do dnia 30 czerwca 2008 r.,

od dnia 18 sierpnia 2008 r. do dnia 31 marca 2008 r.,

od dnia 1 października 2012 r. do dnia 21 stycznia 2013 r.,

od dnia 22 lipca 2013 r.;

umorzył postępowanie w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym A. O. i obowiązku opłacania składek przez nią na ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie i emerytalno-rentowe w okresie od dnia 1 lipca 2008 r. do dnia 17 sierpnia 2008 r. oraz zasądził od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz A. O. i L. O. kwoty po 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z ustaleń Sądu wynikało, że A. O. i L. O. zawarli związek małżeński w dniu 18.09.2004 r. (k. 33 akt KRUS). Na podstawie umowy darowizny z dnia 23.01.2008 r. (Rep. A Nr 454/2008) L. O. nabył niezabudowaną nieruchomość rolną położoną we wsi W. i S. o pow. 3,8573 ha (k. 2-5 akt KRUS). Do dnia 31.03.2008 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik. Decyzją z dnia 21.02.2008r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził podleganie L. O. ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia za okres od 01.04.2008 r. (k. 9 akt KRUS).

W dniu 01.07.2010 r. L. O. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą Firma (...). Decyzją z dnia 28.06.2010 r. Prezes KRUS stwierdził spełnianie przez odwołującego się warunków do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników po podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej i wynikający z tego obowiązek opłacania w podwójnej wysokości składki podstawowej na ubezpieczenie emerytalno-rentowe (k. 11-15 akt KRUS).

Do dnia 5 stycznia 2015 r. małżonkowie zamieszkiwali pod adresem ul. (...) w K.. W dniu 6 stycznia 2015 r. zamieszkali na terenie gospodarstwa rolnego w budynku należącym do siostry odwołującego się. Jednocześnie A. O. - z dniem 6 stycznia 2015 r. - rozpoczęła pracę na gospodarstwie (wyjaśnienia skarżących k. 28-29 akt sprawy).

W związku z powyższym w dniu 7 stycznia 2015 r. odwołujący dokonał zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego rolników swojej żony A. O. (k. 31 akt KRUS). Z dokumentów dołączonych do zgłoszenia wynikało, że w okresie od 01.06.2007 r. do 31.05.2008 r. A. O. zatrudniona była w C. P. C. na stanowisku pracownika administracyjnego (w tym w okresie od dnia 01.07.2007 r. do 30.03.2008 r. korzystała z urlopu wychowawczego), a w okresie od 01.04.2009 r. do 31.12.2012 r. zatrudniona była w P. PHU (...) jako sprzedawca (w tym w okresie od 01.10.2009 r. do 30.09.2012 r. korzystała z urlopu wychowawczego, a w okresie od 01.10.2012 r. do 31.12.2012 r. z urlopu bezpłatnego) (k. 34-35 akt KRUS). Natomiast w okresie od 22.01.2013 r. do dnia 21.07.2013 r. zarejestrowana była jako bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy z prawem do zasiłku (k. 43 akt sprawy). W okresach przerw w zatrudnieniu odwołująca zajmowała się dziećmi i nie podlegała żadnym ubezpieczeniom (wyjaśnienia skarżących k. 28-29 akt sprawy).

Powołując się na przepis art. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, Sąd uznał, że w spornych okresach wnioskodawczyni pozostawała we wspólnym gospodarstwie domowym z mężem, jednak nie pracowała w gospodarstwie rolnym lub gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z gospodarstwem rolnym. Gospodarstwo domowe skarżących było oddalone od gospodarstwa rolnego o kilkadziesiąt kilometrów, a czynności wykonywane przez wnioskodawczynię w domu nie wpływały w żaden sposób na funkcjonowanie gospodarstwa rolnego.

Uznając odwołanie za uzasadnione, Sąd orzekł o jego uwzględnieniu (art.477¹⁴§ 2 kpc).

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zarzucając:

naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności:

art. 233 §1 kodeksu postępowania cywilnego poprzez dokonanie błędnych i sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym ustaleń, iż A. O. nie pracuje w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z gospodarstwem rolnym, chociaż okolicznością niesporną, w ocenie Sądu, jest pozostawanie wnioskodawczyni w spornych okresach we wspólnym gospodarstwie domowym z mężem rolnikiem, jak również niesporne jest, że w spornych okresach małżonkowie O. prowadzili tylko jedno, wspólne gospodarstwo domowe, stąd bezspornie, w sposób oczywisty, było ono bezpośrednio związane z gospodarstwem rolnym, które nie posiada działki siedliskowej, ponadto małżonkowie O. pozostają w ustawowej wspólności majątkowej,

naruszenie prawa materialnego, a w szczególności:

art. 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 2013.1403 j.t.) poprzez błędne niezastosowanie tego przepisu, mimo że przepis ten znajduje zastosowanie również do takiego małżonka rolnika, który pracuje w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z gospodarstwem rolnym.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie, że A. O. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 01.06.2008 r. do 30.06.2008 r., od 18.08.2008 r. do 31.03.2009 r. oraz od 22.07.2013 r. do nadal i ma obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Organ rentowy wnosił też o sportowanie oczywistej omyłki pisarskiej i punkcie I. litera b) wyroku poprzez wpisanie prawidłowego brzmienia okresu od 18.08.2008 r. do 31.03.2009 r., zamiast błędnego zapisu okresu od 18.08.2008 r. do 31.03.2008 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 art. 16 ust.1 pkt 1 oraz ust. 3 ustawy z dnia 20 XII 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 277) ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu, macierzyńskiemu i emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyższej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny – jeżeli ten rolnik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu (...). Zgodnie z art. 5 ustawy przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy należy uznać, że A. O. pracowała w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z gospodarstwem rolnym męża. Wprawdzie w okresach objętych zaskarżoną decyzją, do dnia 6 stycznia 2015 r. małżonkowie zamieszkiwali i prowadzili wspólne gospodarstwo domowe w K., bowiem gospodarstwo rolne nie miało siedliska, to jednak było to jedyne gospodarstwo domowe małżonków, których łączy wspólność małżeńska majątkowa, oboje czerpali korzyści majątkowe z gospodarstwa rolnego, dochód uzyskiwany z jego prowadzenia zasilał budżet gospodarstwa domowego. Powyższe okoliczności wskazują na to, że A. O. pracowała w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z gospodarstwem rolnym jej męża, a zatem istnieją podstawy do objęcia jej obowiązkowym ubezpieczeniem rolników na podstawie art. 5 ustawy. Uznając zatem co do zasady słuszność argumentów podniesionych w apelacji, należy stwierdzić, że okres od dnia 1 czerwca 2008 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. jest okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu przebywania na urlopie macierzyńskim i pobierania zasiłku macierzyńskiego po urodzeniu dziecka w okresie trwania stosunku pracy. Z zaświadczenia na k.39 akt KRUS (pismo ZUS w B. z dnia 8 września 2008 r.) wynika, że A. O. korzystała z zasiłku macierzyńskiego w okresie od 31 marca 2008 r. do 17 sierpnia 2008 r. Świadcstwo pracy z k.34 akt KRUS potwierdza, iż wnioskodawczyni pozostawała w stosunku pracy do 31 maja 2008 r. A zatem okres od 1 do 30 czerwca

2008 r. był okresem wymienionym w art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r. poz. 748), wobec czego podlega on wyłączeniu z okresów podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom rolniczym przez małżonkę rolnika.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku na podstawie art. 386 § 1 kpc. O kosztach zastępstwa procesowego za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz.490, ze zm.).

SSA Sławomir Bagiński SSA Barbara Orechwa-Zawadzka SSA Maria Jolanta Kazberuk